

Stappenplan afkoppelen voor gemeenten

Wil je als gemeente regenwater gaan afkoppelen van het riool? Bereid je dan goed voor met dit stappenplan.

1. Krijg inzicht in huidige verwerking van regenwater

Voordat je als gemeente regenwater gaat afkoppelen van het riool, is het heel belangrijk om eerst inzicht te krijgen in de stedelijke waterhuishouding en in de verwerking van regenwater:

- a. Breng daarvoor het huidige systeem in kaart: wat is het type rioolstelsel, waarheen wordt regenwater afgevoerd, hoe zijn de grondwaterstanden, wat is de bodemopbouw en infiltratiecapaciteit, hoe wordt het regenwater afgevoerd richting de RWZI en het oppervlaktewater?
- b. En breng met behulp van GIS-kaarten en hydraulische modellen in beeld waar regenwater vandaan komt, waar het heen gaat en waar de knelpunten (overlast, waterkwaliteit, verdroging) liggen.

2. Stel doelen en ambities vast

Maak duidelijk wat je met het afkoppelen wilt bereiken:

- a. Formuleer concrete doelen, zoals wateroverlast beperken (bij wat voor soort bui: T=2 of T=10 bijvoorbeeld? En dus hoeveel mm bui moet worden opgevangen). Bij droogte kan het gaan over het percentage regenwater dat je wilt infiltreren en bij hitte over het groenpercentage in de wijk of waar koelteplekken moeten komen. Maar je kunt ook doelen opstellen over waterkwaliteit verbeteren, grondwater aanvullen of belevingskwaliteit vergroten.
- b. Waarom streef je deze doelen na? Bepaal samen met het waterschap en andere stakeholders de beleidskaders.

3. Maak een integrale analyse van de effecten

Analyseer de effecten van verschillende mogelijkheden om af te koppelen: regenwater infiltreren in de bodem, afvoeren naar oppervlaktewater of opslaan in een reservoir. Bekijk hierbij de effecten op wateroverlast, waterkwaliteit, grondwaterstand, RWZI-belasting, kosten en baten, en beheer en onderhoud.

4. Maak een masterplan afkoppelen

Ga je op grote schaal afkoppelen? Dan vraagt dat om een duidelijke visie en een masterplan:

- Ontwikkel een strategie voor de lange termijn: waar en wanneer ga je afkoppelen?
- Maak keuzes: in welke gebieden heeft afkoppelen het meest effect? En waar is afkoppelen het meest urgent, bijvoorbeeld omdat daar snel wateroverlast optreedt?
- Stem af met belanghebbenden zoals het waterschap, zodat de capaciteit van de watersystemen die het regenwater opvangen groot genoeg is.

5. Zorg voor draagvlak door goede communicatie

- Betrek bewoners en bedrijven bij de afkoppelactie.
- Communiceer goed met hen over de doelen, voordelen en verantwoordelijkheden.
- Geef voorbeelden van goed werkende afkoppelmaatregelen en projecten.

- Gebruik bijvoorbeeld de [STOWA-kaartenbak Afkoppelen](#) als hulpmiddel voor gesprekken met bestuurders en inwoners.

6. Regel beheer, onderhoud en monitoring

Werk vooraf al uit wie verantwoordelijk is voor: monitoring van waterstanden en waterkwaliteit, beheer van infiltratiemaatregelen zoals wadi's en kolken, en inspectie van foutaansluitingen. En plan ook in hoe de effecten gemeten gaan worden, met een nulmeting en periodieke evaluatie.